

gust, prin calitatea funcțională a decorului (simplu și elegant) al Doinei Levița. Edificator din punctul de vedere al soluțiilor scenice — apte să dezvăluie, prin amănunte, cu grijă și ingeniozitate alese, ideile satirice ale textului, în imagini puternic teatrale — a fost actul ceremonialului funebru, în care se dezvăluie fără artificii esența tragicomică a „farsei atroce” pe care Baranga o joacă fariseismului, ipocriei și demagogiei. Majoritatea rolurilor, îngrijit lucrate, au fost jucate cu multă sinceritate. Convingător în rolul lui Toma Hrisanide, Cornel Mititelu, prin panica și febrilitatea cu care afirmă pe rind lipsa de scrupule și lipsa de demnitate a personajului. Sandu Popa a compus cu farmec și aplomb pe trufașul adjunet Carapetrache. O mască veridică a realizat Teofil Turturică în slugarnicul Plătică. Fonte comici în tandemul servililor (Gogu Linte și Jean Sfintescu) au fost Vasile Grădinaru și Antoniu Paul, poate fără prea mult har costumați. Deosebit de amuzantă apariția secretarei întruchipată de Hariclea Narly. Dana Lăzărescu a atribuit Luciei Hrisanide temperament și energie, însă fără să reușească a reda cu nuanțele cuvenite complexitatea personajului, abilele treceri feminine de la o stare la alta, după cum îi dictează situația și interesul.

★

În concepția tinerei regizoare Magda Bordeianu, *Matrăgura* lui Machiavelli nu se luminează din unghiul violentei explozii realiste, a eliberării și afirmării viguroase a vieții, a considerării omului așa cum este el — dominat de slăbiciuni, de pofte și vicii; speriată parcă de brutalitatea textului, regizoarea a încercat să-l așeze într-un desen în peniță, să transcrie intriga cu o grațioasă seriozitate, cu aerul sincer amuzat de a se fi lăsat antrenată (cu întreaga echipă) într-un joc ironic, ușor frivol și foarte trecător, sortit să nu lase prea multe urme după ce reprezentarea se termină. Așa cum mărturisește în caietul-program, Magda Bordeianu a intenționat să prezinte publicului spectator un „studiu profesional de comportare și de relație scenică”... „să creioneze desfășurarea caracterologică și temperamentală a fiecărui personaj fără a face apel la îngroșări gratuite”. Prologul, un alai bucolic, în care interpretii vin îmbrăcați în lungi albe veșminte, cu cununțe de flori pe cap și îmbrăștiind grațios din coșuri petale de flori, creează dintru început cadrul unei comedii pastorale în care o subtil înțeleaptă cenzură, o ușoară detașare, sânt elementele ce vor căpăta spațiu și aer. Spectacolul se desfășoară unitar și omogen pe această concepție; totuși, parcă prea sfios, prea lipsit de vlagă (și de haz), prea temător să arate laturile colțuroase ale caracterelor și intrigii. Cîștigul mare pe care-l aduce acest spectacol este, însă, un binefăcător început de stil, o încercare meritorie de a determina actorii, rutinizați în formule greoaie, să tindă spre acea disponibilitate la

mobilitate și eleganță, la dozarea inteligentă și discretă a impulsurilor, a reacțiilor, a poantelor. Actorii s-au arătat cit se poate de harnici și plini de zel în încercarea de a se apropia astfel de celebrele personaje, și efortul lor s-a dovedit adesea încununat de succes. În centrul spectacolului s-a situat figura Călugărului Timotee, o compoziție admirabilă a lui Ion Uță, plină de savoare, de nuanțe. Fără deosebită strălucire, și fără să poată cuprinde întreaga complexitate, diabolică inteligență a lui Ligurio, Mircea Graur își desenat, în limita textului, conturul, cu sinceră participare. În *Calinaco*, Dan Antoci a fost surprinzător de reținut, nu a dezvăluit decât în parte farmecul care căpтуșește maturitatea vicioasă, desfrinarea acestui tânăr amant. Teofil Turturică a conferit savoare imensei prostii și credulității ale lui Messer Nicia. Vasile Grădinaru, abil și amuzant în Siro. Interpretatele feminine, Jeny Petrescu, Ecaterina Sandu, Doina Glăvuț, au colorat cu sensibilitate și umor gingaș spectacolul.

Privită în ansamblu, activitatea acestui început de stagione la teatrul din Baia Mare descoperă ca trăsătură pozitivă corectitudinea profesională, respectul față de texte, grija pentru descifrarea și comunicarea atentă a ideilor. Iată ce ne face să primim cu încredere în perspectivă așful acestui teatru în cea de-a doua parte a stagiunii: *Azul de noapte de Gorki*, *Pentru cine bat clopotele de Hemingway*, *O noapte furtunoasă* de Caragiale ș.a.

Valeria Ducea

Teatrul de Stat din Arad

● „UNCHIUL VANEA”

de A. P. Cehov

● „GAIȚELE”

de Al. Kirilțescu

● „FOCURI NESTINSE”

de Paul Everac

Primele trei luni ale anului de teatru ce-a început în octombrie '71 — punct de vîrf pe graficul stagiunii, de fapt — echivalează la Teatrul de Stat din Arad cu 5 premiere și, subliniez, cu o creștere remarcabilă a numărului de spectatori. Am auzit, cam des în acest început de stagione, despre agravarea așa-zisei „crize de public” avînd drept

cauză, în principal, înconstanța opțiunilor pentru inaugurare, rezolvarea „din mers”, (după ideea „las-că avem timp mai încolo, cu altele”) a montărilor. În această primă parte a stagiunii arădene se cuvine relevat însă succesul profesionalismului și efectul lui direct proporțional cu saltul cantitativ în materie de public.

Un tânăr regizor, nu de mult absolvent, ne face să uităm două eșecuri precedente (un Shakespeare și un Caragiale) și ne întoarce gândul spre debutul său pe scena „Casandrei” (*Cartofi prăjiți cu orice*) înscris cu majuscule printre spectacolele ce recomandau talente regizorale. Acest tânăr — Alexa Visarion — a luminat scenele din viața la țară (*Unchiul Vanea* de Cehov) cu reflectorul nealterat și necruțător al realismului; în scriitura sa scenică moartea lentă și sigură a unor suflete paralizate în inactivare capătă copleșitoarea forță a înghețului. Sleite în „nimic”, un nimic ce se cerne în ritmicitatea ceasului cu nisip, printre orgolii declamate și parazitare — personajele lui Cehov se mișcă cu lene într-o realitate ce și-a pierdut autenticitatea prin însăși existența lor. Amurgul înaintază implacabil spre noaptea morții spirituale, primit cu lene și indiferență, de oameni absenți în fața vieții și la fel de absenți față de moarte. Acțiunea fiecăruia este o autocondamnare; Vanea sau Elena, Serebriakov sau Astrov, chiar și Sonia, se complac în agonie, extaziați în fața nemișcării, cu scurte zbateri frivole și zgomotoase. Totul se proiectează pe o pânză albă ce inundă scena, într-un chioșc-colivie, dincolo de care suflarea vieții mișcă siluete-umbre de copaci (scenograf Vittorio Holtier). Dintre interpreți, atrag cu precădere atenția Larisa Stasse Mureșan — o Elenă cochetă, răutăcioasă; Gelu Bogdan Ivașcu (Teleghin); amuzat de propria-i descompunere; Constantin Adamovici (Vanea) — pierdut în nepuțință și orgoliu.

Gaițele a readus pe scena arădeană pe viguroasa comediană — artista emerită Elena Bodi. Verva satirică și sarcasmul portretistic al lui Kirițescu și-au găsit în experiența și talentul acestei interprete o fericită exprimare, spectacolul arădean realizând parțial galeria de tipuri caracteristice unei lumi ridicole, se impune, în primul rând, ca un serios recital de profesionalism.

Parțial, pentru că regia (Petru Mihail) s-a mulțumit să distribuie și să înfăptuiască o schematică mizanscenă, neajutând actorii să stabilească accentele conflictului, să coloreze precis atmosfera specifică *Gaițelor*. Au reușit deci bune schițe de portret Olympia Didilescu și Viorella Oancea; Ana Serghie — de-

butantă cu excelente promisiuni — în rolul servitoarei, Viorella Popescu (Wanda), Larisa Stasse Mureșan (Margareta) o foarte prezisată „viitoare gaiță”, Elena Drăgoi (Fraulein).

Un spectacol coupé supraintitulat, sugestiv și inspirat, *Focuri nestinse* — reunește piesele într-un act semnat de Paul Everac: *Urme pe zăpadă* și *Iancu la Hâlmagiu*. Conceput de Dan Alecsandrescu, spectacolul înălțuie gândul eroic al învingătorilor Horia și Cloșca cu avântarea în timp a visului unui Avram Iancu dezamăgit, fugar, mizer. Imagine plastică (ce aparține unui cunoscut scenograf — Sever Frențiu) cuprinde, între pereți de stîncă, incandescența unor gânditori ce-ncearcă să pătrundă înțelesul faptelor înfăptuite pentru deschiderea luminii viitoare. Spectacolul (îndeosebi *Urme pe zăpadă*) se împlinește în culoare baladescă, ce reușește să surprindă momentul integrării în legendă a celor trei eroi: Horia, Cloșca și Avram Iancu, stabilind autenticitatea eroismului lor de dincolo de luptă.

L. M.

Teatrul radiofonic

„DANTON”

de Camil Petrescu

În această stagiune, nu prea generoasă în evenimente teatrale, iată că surpriza vine de unde nimeni nu spera — adică din partea Radiodifuziunii: într-o montare-serial, „Teatrul la microfoni” ne oferă, în premieră absolută, *Danton* de Camil Petrescu, dramă a cărei reprezentare a fost atât de multă vreme așteptată, încît aproape n-o mai așteptam... Dar să nu fim nedrepti, teatrul radiofonic nu face altceva decît să-și urmărească, fidel, o politică de repertoriu gândită în perspectivă; și dacă această activitate a sa, caracterizată prin seriozitate și consecvență, nu se bucură de prea multă publicitate, sîntem datori, măcar în ocazii deosebite, să-i recunoaștem meritul.

Ascultăm, deci, pentru prima dată, *Danton*, această piesă-unicat în dramaturgia noastră, cea dintîi și cea mai importantă operă de